

[Udenrigsministeren.]

har allerede nævnt, hvorledes direkte dansk-engelske forhandlinger, der blev påbegyndt i sidste uge, vil blive fortsat også på højeste plan. I begyndelsen af maj vil den danske og den britiske statsminister have lejlighed til en drøftelse i London. I april vil jeg selv under et foredragsbesøg i Rom få lejlighed til en gennemgang af problemerne med medlemmer af den italienske regering. Ud fra samme synspunkt har jeg accepteret en invitation fra den franske udenrigsminister, Couve de Murville, til at komme til Paris i sidste halvdel af april for at drøfte aktuelle internationale problemer. Det er også i dette lys, man må se det besøg, statsministeren, landbrugsministeren og jeg i slutningen af maj aflægger hos forbundskansler Adenauer i Bonn. Endelig vil løbende dansk-hollandske kontakter blive opretholdt.

Er det overhovedet muligt på grundlag af de oplysninger, jeg her har givet, at trække en linje op for Europas fremtid? Jeg vil sige det på den måde, at der for den europæiske markedsudvikling logisk må være tre muligheder:

Den første mulighed er, at man ser tiden an, lader de to markedsdannelse konsolidere sig hver for sig og ser på de økonomiske og politiske forskydninger, der følger heraf. Hvis denne passive attitude skal have mening, må den bygges på håbet om, at tiden vil afdramatilisere situationen, få meningsforskellene til at synes mindre betydelige, så at de to konsoliderede grupper efter en pause lettere vil kunne finde hinanden. Lad mig så klart, jeg kan, sige, at denne fremgangsmåde fra et dansk synspunkt er yderst farlig. Jeg advarede mod denne synsmåde i Nordisk Råd og må gøre det igen her. Netop denne passive afventen kan i kraft af tendenserne i de foreliggende planer om fælles landbrugs-politik hos de seks bringe vor landbrugs-eksport i fare. Samtidig vil investeringerne i hver af de to grupper tage en uheldig retning og stille en fremtidig broslagning over for hindringer af tiltagende styrke. Denne afventende politik er hverken en dansk eller en europæisk interesse.

Den anden mulighed er, at man søger at tilvejebringe det politiske klima, der er fornødent for at få påbegyndt realitetsfor-

handlinger om en ordning mellem de syv og de seks på grundlag af en associering; det vil stort set sige, at hver af de to grupper beholder sin identitet, og at man går så langt i retning af en toldunion og fælles institutioner og andre kompromisløsninger, som det måtte være nødvendigt for at fjerne den splittelse, der eksisterer i dag. For overhovedet at komme i realitetsforhandlinger kræves smidighed og forhandlingsvilje fra begge sider. I Danmark bør vi ikke laste nogen, hverken England eller andre, for at vise øget smidighed i sådanne forhandlinger. Om denne linje fører til målet, er svært at sige. Det er gennem fransk-britiske forhandlinger, at de første vanskeligheder skal overvindes; senere kommer flere og bredere drøftelser. Der kan være forskellig vurdering af, hvor hurtigt denne vej fører frem. Jeg vil stadig være tilbøjelig til at mene, at den vil tage tid.

En tredje mulighed, der har været fremme i debatten i den senere tid, er, at Storbritannien erklærer sig rede til at føre forhandlinger på grundlag af en tilslutning til Romtraktaten i stedet for på basis af en associering. Jeg er klar over, at man fra visse sider tror at vide, at det er, hvad der allerede finder sted, at springet er taget. Jeg ved ikke, hvorpå man baserer sådanne formodninger. De meget udførlige beretninger, vi har modtaget fra flere af hinanden uafhængige kilder, dementerer ganske sådanne postuler. Tværtimod har Storbritannien endnu en gang afvist franske forslag i denne retning, og den britiske regering er endda i dele af engelsk presse blevet kritiseret herfor. Således skriver Economist med henblik på det engelske tilbud om at forhandle toldharmonisering, at „der ikke er nogen større fejltagelse end at forsøge at springe over en afgrund i små hop“. Hvis England engang skulle beslutte sig for at tage det store spring, er det ikke svært at se, at det vil rejse vanskeligheder især for de EFTA-lande, der ikke vil være i stand til at følge England. Hvad der end sker, og hvilke veje der end følges, vil langvarige forhandlinger imidlertid være nødvendige. Der er givetvis stor politisk forskel på, om løsningen søges ved en associering mellem de seks og de syv eller på grundlag af Romtraktaten. Men de økonomiske problemer, der skal løses, vil i begge